

- Perelman, Chaïm & Lucie Olbrechts-Tyteca (1969) *The new rhetoric: a treatise on argumentation*. Notre Dame, IN: University of Notre Dame Press.
- Rathje, Marianne & Tina Thode Hougaard (2017) Emojis in the Digital Writings of Young Danes. Under udgivelse i *8th International Conference on Youth Language 2016*.
- Schnoebelen, Tyler (2012) Do You Smile with Your Nose? Stylistic Variation in Twitter Emoticons. *University Pennsylvania Working Papers in Linguistics* 18,2:117-125.
- Semino, Elena (2015) Metaforer kan hjælpe kræftpatienter. *Videnskab.dk* (tilgået oktober 2016).
- Stark, Luke & Kate Crawford (2015) The Conservatism of Emoji: Work, Affect, and Communication. *Social Media + Society*, 1,2:1-11.
- Tække, Jesper (2016) Like love Haha. *Kommunikationsforum.dk* (tilgået oktober 2016).
- Walter, Tony (2011) Angels not souls: Popular religion in the online mourning for British celebrity Jade Goody. *Religion* 41, 1:29-51.
- Walter, Tony, Rachid Hourizi, Wendy Moncur & Stacey Pitsillides (2011) Does the internet change how we die and mourn? Overview and analysis. *Omega. Journal of Death & Dying* 64, 4:275-302.

Resumé:

Grammatiske termer

Lars Heltoft, Eva Skafte Jensen, Ida Elisabeth Mørch og Jørgen Schack.

En arbejdsgruppe nedsat af Dansk Sprognævn arbejder på at lave et opslagsværk for grammatiske termer. Det skal være en afløser for *Grammatisk talt* (GT) fra 1996. Det nye opslagsværk vil blive noget længere end GT, og det vil være koncentreret om grammatiske termer. (Den nuværende GT indeholder en del stof om bogstaverne, om tegnsætning ved replikker og om kommatering; dette vil udgå). Opslag i *Grammatisk talt* bliver set igennem og nyredigeret hvor nødvendigt. Desuden vil der blive føjet en del nye termer til, især fra den grammatikrelevante pragmatik (fx 'sproghandling' og det tekstpragmatiske begreb 'fokus').

Det er hensigten af værket stadig skal være et opslagsværk med forklaringer og eksempler, ikke en lærebog. Når vi vurderer at det kan være nyttigt, vil der dog være ekstra forklaringer af sprog- og traditionshistorisk eller af praktisk karakter (fx hvorfor genitiv ikke er en kasus; hvordan man afgør om noget er en apposition; og lign.). Det overvejes også at føje forslag til videre læsning til.

Målgruppen er elever på ungdomsuddannelser, lærere i folkeskolen og danskstuderende på universiteterne.

Planen er at udgive værket som e-publikation såvel som trykt bog; der sigtes efter en udgivelse i slutningen af 2017.

På længere sigt vil det også være relevant at knytte online ekstra-materiale i form af øvelser til værket.

På mødet medbragte vi en poster med forskellige eksempler på opslag man vil kunne finde i det kommende værk (se næste side).

Litteratur:

Jacobsen, Henrik Galberg (udg.) (1996) *Grammatisk talt, anbefalede sproglige betegnelser*. København: Dansklærerforeningen.

Lars Heltoft, Eva Skafte Jensen, Ida Elisabeth Mørch & Jørgen Schack (udg.) (under udarb.) *Grammatiske termer*.

Grammatiske termer

Lars Heltoft, Eva Skafte Jensen, Ida Elisabeth Mørch og Jørgen Schack.
MUDS 16, Aarhus Universitet, 13.-14. oktober 2016.

Dansk
Sprognavn

En afløser for *Grammatisk talt*. Der er fortsat tale om et opslagsværk med forklaringer og eksempler, ikke en lærebog.

Den vil have bemærkninger om den traditionelle terminologi, forklaringer, forslag til videre læsning.

Målgruppen er lærere og elever på ungdomsuddannelser, lærere i folkeskolen og dansk-studerende på universiteterne.

Udvælgelsen af grammatiske termer:

- nye termer tilføjes, især af tekstpragmatisk karakter (fokus, anafor, kohæsi mv.)
- termer i *Grammatisk Talt* ses igennem og nyredigeres hvor nødvendigt
- alt hvad der har med ortografi og bogstaver at gøre, kommer ikke med

E-publikation og trykt bog - udgivelse i 2017.

Eksempler på påtænkte term- og opslagsændringer

formelt subjekt og foreløbigt subjekt → bliver erstattet med: 1) formelt subjekt (*det*) og 2) situativt subjekt (*der*, *her*)

begrundelse: de funktionelle forskelle mellem *det* hhv. *der/her* bliver tydeligere

- eksempler:
- 1) formelt subjekt: *det* øser stadigvæk ned; *det* sortede for hans øjne; *det* svier
 - 2) situativt subjekt: *her* er bælgeområdet; *der* er pænt og rent

præteritum participium → bliver til opslag: 1) perfektum participium og 2) supinum

begrundelse: de morfologiske forskelle bliver tydeligere.

- eksempler:
- 1) perfektum participium: *skoene er pudse*, *den pudse* stovle, *et pudset* hus (stemmer overens med nominalen i numerus; får bestemt fra artiklen; får genus fra substantivets stamme)
 - 2) supinum: *skoene er pudset* (ubøjelig verbalform; der lægges vægt på handlingen i verbalet *er pudset*)

apposition: forklarende tilføjelse til et led, fx *Lars P. Jensen, firmaets direktør*; *De brugte deres sædvanlige taktik, at trække angriberne afside*. Fork.: app. Syn: navnesamstilling, navnetilleg, parentetisk tilføjelse.

apposition: *det* (evt. de) bageste LED i en APPPOSITIONSFORBINDELSE, fx *Han afsluttede sin karriere i en af Europas allerstørste klubber, Chelsea*; *De har to biler, en Opel og en Mercedes*; *Tove Ditlevsen udsendte sin første digtsamling, Pigesind, i 1939*; *Ham min far havde nævnt sidst, Aas, en mand på omkring fyrrer med store briller, sad og nippede til et glas øl mens han så på mig*.

Artiklerne til højre, apposition og appositionsforbindelse, illustrerer det typiske forklaringsomfang i den nye publikation. Til venstre ses artiklen apposition i *Grammatisk talt*.

De to nyredigerede artikler gør brug af termer som IDENTIFICERBAR(HED), KONTEKST, REFERENT og SPROGHANDLING. Disse termer forklares på alfabetisk plads i publikationen (ligesom alle andre termer der er sat med kapitæler i den løbende tekst).

Nogle af artiklerne i den nye publikation, fx de to der er gengivet her, vil formentlig være svært tilgængelige for en del af målgruppen (se beskrivelsen ovenfor). Vi bestræber os for at øge tilgængeligheden vha. mange, forhåbentlig illustrative, eksempler.

Kommentarer til det fremlagte modtages med tak!

appositionsforbindelse: forbindelse af to (evt. flere) SUBSTANTIVISKE LED hvis bageste led følger en supplerende oplysning til det forreste. I en appositionsforbindelse varetager det forreste led i sig selv funktionen som NOMINAL. Det efterstilte led, APPPOSITIONEN, er et PARENTETISK led der fungerer som en selvstændig SPROGHANDLING. Når det forreste led står i UBESTEMT FORM, er det bageste led altid parentetisk, fx *Han afsluttede sin karriere i en af Europas allerstørste klubber, Chelsea*; *De har to biler, en Opel og en Mercedes*. Når det forreste led står i BESTEMT FORM, er det bageste led parentetisk hvis det fremgår af KONTEKSTEN eller af det forreste leds betydning at afseenderen betragter det forreste leds REFERENT som IDENTIFICERBAR for modtageren, fx *I litteraturforlaget har vi arbejdet med en roman og en novelle af Bent Haller, Romanen, Kæske, latternes sang*, beskriver menneskenes ugeringer overfor hvalerne og havet i det hvide tog; *Tove Ditlevsen udsendte sin første digtsamling, Pigesind, i 1939*. I kontekster hvor det forreste leds referent ikke kan betragtes som identificerbar, har det bageste led ikke parentetisk funktion og kan derfor ikke udelades uden at meningen går tabt, fx *Tove Ditlevsen debuterede i 1939 med digtsamlingen Pigesind* (sml. *Tove Ditlevsens debuterede i 1939 med digtsamlingen*). If. IDENTIFICERBARHED.